

# SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejeman, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejeman za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr. Dopisi naj se izvoje frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“.

Opravništvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

## Shod slovenskih volilcev v Laškem

dne 6. julija.

(Izv. dopis.)

V nedeljo 6. julija ob 2. uri popoldne so se v občinski hiši sv. Kristofške občine tik Laškega trga zbrali narodni kmetski volilci našega okraja. Prišlo jih je mnogo in sicer sami volilni možje, od katerih gotovo vemo, da bodo zopet izvoljeni za volilne možje.

Za predsednika je bil izbran g. Jarnj Kačič, župan. Prvi je govoril g. Špindler Rojko ter razložil sedajne politične razmere Slovencev; kako so dosle Slovenci složno delali vsi zbrani pod praporom narodnega programa, dokler se nij skušal razpor med nas sejati po nekem novem tako imenovanem „pravnem“ programu.

Govornik potem priporoča, naj zbrani volilci sklenejo resolucijo, v kateri izreko, da slovenski volilci laškega okraja stoje za narodni program, da protestujejo zoper vsiljenje katerega koli drugega programa in da imajo popolno zaupanje do g. dr. J. Vošnjaka, svojega dozdajnjega deželnega poslanca ter ga enoglasno proglašajo za kandidata v državni zbor. Ko g. govornik imenuje g. dr. Vošnjaka, mu pritrde volilci z živahnimi Slava- in Živioklici.

Govorili so potem še drugi možje, vsi v smislu narodnega programa.

Potem je bila enoglasno sprejeta sledeča resolucija:

„Slovenski možje zbrani pri volilnem shodu dne 6. julija v Laškem sklenejo enoglasno:

I. „Skupščina slovenskih mož, ki so denes pri volilnem shodu v Laškem zbrani, stoji nepremično na podlagi „slovenskega narodnega programa“, katerega je slovenski narod z več kot dve sto tisoč glasovi na sedemnajstih taborih odobril, ki ima v prvi vrsti „zedinjeno Slovenijo“, potem vpeljavo slovenskega jezika v vse javno življenje in v šole in potem vsestranski napredek za geslo.

II. Ta skupina obžaluje odpad „konservativcev“ pod vodstvom g. Hermana in dr. Ulage od slovenske narodne stranke in sicer v tem za vso Avstrijo odločilnem trenutku.

III. Skupščina protestuje zoper program neke, dozdaj še neznanne „pravne“ stranke, ki po svojem izreku in v svojem jedru prvo in glavno točko našega narodnega programa „zedinjeno Slovenijo“ zanikuje.

IV. Obžaluje, da so se tako imenovani konservativci s tem, da naš najdragocenejši biser, našo slovensko narodnost, zaničljivo z besedami „pogansko“ in „tako imenovano“ psujejo, popolnem iz narodnega slovenskega taborja ločili.

V. Ugovarja zoper vsako vsiljenje katerega konservativnega in vsled tega že ob enem protinardnega kandidata.

VI. Sprejema in proglašja gospoda **dr. Josipa Vošnjaka** kot kandidata za državni zbor.

VII. Izjavlja neomejeno zaupanje v sedanje in v bodoče delovanje in postopanje gosp. dr. J. Vošnjaka in obžaluje nedostojno obnašanje „Slov. Gospodarja“ zoper tega nesebičnega in požrtvovalnega rodo-

ljuba, ki je dozdej za politično izbujo in organizacijo štajerskih Slovencev naj več storil.

VIII. Pozdravlja navdušeno prihod „Slovenskega Tednika“, lista namenjenega našemu prostemu ljudstvu.“

Resolucija je bila potem tudi podpisana od vseh navzočnih mož ter odposlana g. dr. Vošnjaku. Naši možje bodo stali kot skala trdni za narodnega kandidata g. dr. Vošnjaka, od nasprotnih, naj si bode „pravni“ ali nemškutarški, pri nas še govora nij. Slava vrlim slovenskim volilcem laškega okraja!

## Grof Hohenwart in koroški Slovenci.

Pod tem naslovom so „Novice“, ki zdaj po vsej sili hote, da bi Slovenci na Notranjskem Hohenwarta volili, pisale leta 1867 v št. 38, stran 313 „Novic“ od besede do besede tako-le sodbo o Hohenwartu:

„Že v zadnjih „Novicah“ je bilo omejeno, da se je grof Hohenwart, koroški deželni načelnik, uprl ukazu, ki ga je razposlalo ministerstvo notranjih reči do vseh deželnih načelnikov, kodar prebivajo Slovenci, zastran rabe slovenskega jezika v šolah in pisarnicah. Ker so po „Zukunft“ že tudi drugi časniki tisto sporočilo prinesli, katero neki je grof Hohenwart zastran tega vis. ministerstvu podal, naj zvejo častiti bralci vzroke, s katerimi g. grof svoj upor upravičuje.

Prvo, nad čemur se g. grof spodtikuje, to je, da spomenice slovenskih državnih poslancev nobeden koroški poslanec ni

## Listek.

### Meta Holdenis.

(Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez.)

Poslovenil Dav. Hostnik.

Prvi del.

(2. nadaljevanje.)

V Mon-Nidu, gospa, so prijazno ravnali z menoj. Povedal sem gospodu Holdenisu, da bi se rad naučil nemškega jezika. Z veseljem in marljivostjo me je učil vsak dan. Nekega dne mu razodenem, da bi rad naslikal njegovo hčer, kar mi on z veseljem dovoli. Ta reč je bila povod, da sem šel vsak dan za več ur v svetišče kreposti. Čas, ki sem ga posvečeval Ollendorfovej gramatiki, nij bil ravno naj prijetniši — ne da bi me bil gospod Holdenis slabo učil, le njegove litanije so mi bile predolge. Prevelikrat mi je ponavljal, da so Francozi frivolni narod, da je uzor njihovim pesnikom zaklenena črka, da sta Corneille in Racine mrzla govornika, da La Fontaine-u manjka milobe, Moliere-ju

živahnosti. Večkrat mi je tudi na dolgo in široko dokazoval, da se le v nemškem jeziku da izraziti globokost misli in neskončnost občutkov.

Seje, ki sem jih imel z Meto, bile so mi nasproti zelo kratke. Slika, ki sem se je bil lotil, bila je meni najprijetnejša, a naj težavnejša naloga. Večkrat sem že obupal, da jo bom častno izvršil, tako me je skrbelo izraziti, kar sem videl in čutil. Ali pa je tudi kaj težjega, nego s čopičem posneti čar brez lepote, pritrđiti na platno podobo brez črt, ki pridobiva le z naivnim izrazom, žarečo beloto, z zaljubljenim očesom, glasnomilim smehom. Pa to še nij vse. V tej angelske postavi je bilo še nekaj drugega, kar bi bil rad posnel. Gospa, so angeli, in angeli. Nemški nijso podobni drugim. Njihove oči imajo posebnost, ki je pa ne slutijo, da v tajnostnem jeziku obetajo ljubeznjivosti, ki jih nemajo. Kdor je hodil po vašej deželi, vedel bode, kaj čem reči. Gotovo je nahajal čast terjajoče belobe, ki dihajo razkošje, kojega na poznajo, deviške nedolžnosti, ki

morejo libertina spreobrniti k poroki in kreposti, ker zdi se mu, da tam najde, kar išče; da povem vse: hotel sem vam samo razložiti, zakaj sem obupal, da bom Meto dostojno dovršil.

Stala je pri slikanji dopadljivo, menda jej nij bilo dolgčas pri meni. Bila je zdaj resne, zdaj vesele volje. Ako je bila resnoba, izpitavala me je o Louvru in o zgodovini slikarstva. Ako je bila vesela, govorila je z menoj nemški; moral sem jej obljubiti, da bom desetkrat zapored ponovil vsako teško besedo. Odgovarjal sem jej nemški kolikor sem mogel, delaje napako nad napako; zaradi mojega smešnega izgovarjanja smijala se je včasih tako, da se je solzila. Dovolila mi je, da jo smem imenovati z njenim ljubeznjivim imenom „Mäuschen“; to besedo sem vpletal v vsak stavek; akopram mi je bila teška izgovarjati, bila mi je pak najkoristnejša vaja. Ob konci vsake seje recitovala mi je za plačilo „Tulskega kralja“ z jako izbranim okusom. Kadar je prišla do zadnjih verzov:

podpisal, čeravno jih sedi pet v državnem zboru.

„Ali mi ga poprašamo: ali on ne vé, kakošen je deželni zbor koroški in kakošne misli ga navdajajo do slovenskega naroda; da ta zbor ni se še spomnil Slovencev, ne da bi se za njihove narodne pravice potegoval; temveč da bi mnogi še radi videli, da bi še te uboge male pravice, kar jih Slovenci uživajo v ljudski šoli, se izpodkopale. Res, da sedi pet koroških poslancev v državnem zboru; al po sedanjih skušnjah se bojimo, da nobeden njih nima ne petine srca za Slovence. Čudimo se tedaj, da g. grof koroških Slovencev narodne pravice zavisne dela od priporočila sedanjih koroških poslancev. To je pač pogoja, ki se teško kedaj dopolni; in ako imajo koroški Slovenci svoje narodne pravice dobiti še le po tem priporočilu, dobé jih najbrže — o svetem nikoli.“

„Drugi vzrok je, da proti sedanji uravnavi ljudskih šol ni nobene pritožbe, temveč, da je več slovenskih občin še celó prosilo, naj se v ljudski šoli vpelje nemški učni jezik.“

„Mi sicer ne vemo vsega na tanko, kakošne so ljudske šole med koroškimi Slovenci; al javaline so boljše od naših po Kranjskem; a zastran naših dobro vemo, da še niso vse, kakor bi imele biti, posebno da glavne prav krvavo preuredbe potrebujejo. Samo ministerstvo je to potrebo nekoliko že pripoznalo. A na Koroškem, kjer je ponemčevalna sila še vse huja, bi vse dobro bilo? Teško, da.“

„Da se pa g. grof kot na dokaz proti slovenskim pravicam sklicuje na tiste, ki zahtevajo nemški učni jezik za ljudsko šolo, to nas, moramo reči, osupljuje. Kje neki na celem svetu je ta navada, da bi se šolski nauk pričenal ne v maternem, nego v tujem jeziku? — kje neki v celi Evropi — Slovensko moramo, žali Bog! izneti — je ljudska šola osnovana na drug jezik, nego materini? —

„Naj nam to pové g. grof; še kaj plačamo za to novico.“

„Kdor zahteva, naj se v ljudski šoli zgolj v tujem jeziku poučuje, ta je človek kratke pameti, a ne z gled modrosti, in mi bi se take metode sramovali, ne bi se

sklicavali na-njo. Kaj neki je družega krivo, da so šole po Slovenskem sploh tako malo sadu obrodile in da imajo pri ljudéh še dan današnji tako malo zaupanja, ako ne nesrečna nemškutarija? Slovenščina menda vsaj ne, ker še dan današnji se na vso moč odriva, in je pred malimi leti v šolah niti bilo ni! Slovenskega kmeta so nam ti ponemčevalci najpred zbegali in mu zdravo pamet zmešali; a zdaj se sklicujejo na njegove nenaravne želje in ni jih sram iz njegove slepote pravico izpeljevati, da bi mu narodnost še bolj zatirali!!“

„Za tretji vzrok navaja g. grof, da leta 1860 so bile slovenske občine vprašane: ali hočejo državni zakonik v nemškem ali slovenskem jeziku, pa da so ga zahtevale v nemškem jeziku, rekši, da slovenske terminologije ne razumejo; a samo ena, da ga je zahtevala v slovenskem jeziku, pa še v tej je znal samo g. fajmošter slovensko brati.“

„Iz tega g. grof izpeljuje, da je nauk slovenskega jezika na Koroškem odveč; mi pa mislimo, da bi se imelo ravno nasprotno izpeljati. Če kdo česa ne zna, kar bi po pravici in naravi znati moral, temu bi bilo pravi logiki reči: uči se! Al sklep: „ker ne znaš, zato se niti ne uči“, — nam se vidi narobe svet.“

„Drugače pa prašamo: ali to, da v celih slovenskih občinah ne zna nihče slovensko brati, ni prav žalostno; in ali ne mora vest peči vse tiste, ki so tega krivi? In kaj poročete k temu, ako se kdo predrzne iz te strašne zanemarjenosti ljudstva, katero je zvesto svoje davke državi in deželi odrajtovalo in vse svoje dolžnosti do pičice izpolnovalo, še celó vzroke izpeljevati, da naj se še zanaprej zanemarja; naj se mu pot do omike že zanaprej zapira!“

„Zastran terminologije v zakonikih nečemo preiskavati, ali slovensko ljudstvo res bolj ume nemško nego slovensko, ali ne; vendar to se drznemo določno trditi, da v enakih okoliščinah slovenski kmet ne ume nič manj slovenske terminologije, kot nemški nemške?“

„Četrti in zadnji vzrok g. grofa je, da uradniki po slovenskih okrajih znajo toliko slovenskega jezika, da z ljudmi brez tolmača govori, a več da ljudstvo ne zahteva.“

Ne bomo preiskovali: ali znajo res vsi

uradniki po slovenskih krajih dovolj slovenski jezik, čeravno slišimo, da je dosti takih, ki ga ne znajo; al to čemo vprašati g. grofa: po kateri božji ali človeški postavi se ima Slovencu le takrat pravica goditi, kadar jo še posebej zahteva? Ali je po Nemškem, Ogerskem, Laškem itd. tudi tako? Ali na pr. §§. 123. . 184. in 185. kaz. p. mar ukazujejo, da naj se zaslišanega besede, ki ne ume sodnega jezika, le takrat v njegovem jeziku v zapisnik pišejo, kadar to posebej zahteva? Prosimo odgovora!

„Nazadnje trdi g. grof, da Nemci in Slovenci na Koroškem med seboj v miru in slogi živé; da drug družega v svojem krogu ne moti, pa da niti nočejo, da bi jih drugi motili.“

„Na to imamo odgovoriti, da radi verjamemo, da Slovenci nemških krogov ne motijo ne na Koroškem ne drugod, da bi pa Nemci slovenskih ne motili, temu pa ne moremo pritrčiti tako dolgo, dokler se bodo kolovodji nemških Korošcev obnašali, kakor da bi Slovencev ne bilo; dokler bodo v slovenske ljudske šole nemčino silili, in tiste, ki slovenski ljudski šoli zahtevajo nemški učni jezik, za modre možake imeli, a tiste, ki se potegujejo za slovenske narodne pravice, z ro varji in sleparji psovali; in dokler bodo koroški deželni načelniki sami ob svoji volji ministerske ukaze, ki hoté Slovincem pravični biti, ustavljali in nazaj pošiljali.“

„Do tistihmal naj nam tudi drugim Slovincem nihče ne zameri, če se bomo za svoje zapuščene brate na Koroškem potegovali, ker vidimo, da družega zagovornika nimajo. A kedar bodo nemški Korošci sami jeli za svoje deželane slovenskega rodu tako skrbeti, kakor zahteva načelo ravnopravnosti, svobode in bratinstva, potem mi drugi radi odstopimo.“

„To so g. grofa vzroki proti ministerskemu ukazu in slovenski spomenici. Mislimo, da ne bodo dosti jaki, da bi za dolgo zadrževali pravico, in za trdno se uadjamo, da bo sl. ministerstvo vedelo, kako jim v okom priti.“

## Politični razgled.

### Notranje dežele.

V Ljubljani 7. julija.

O „Mladostovencih“ prinašajo bolj ali menj konfuzne uvodne članke dunajski

Die Augen thäten ihm sinken  
Trank nie einen Tropfen mehr.

napolnile so se jej oči s solzami, in njen lahni, tresoči se glas je začel kakor umirati. Tolikrat mi je pela to krasno pesem, da sem se jo kmalu na pamet naučil, in še zdaj jo znam.

Tako sva si kratila čas; jaz sem si ga preganjal še na drug način. Vpraševal sem se, gledaje jo, ali jo ljubim kot umetelnik ali kot ljubovnik. Zvedel sem kmalu pravo. Kinčala se je zanemarjeno-gracijozno. Neko jutro pa si priveže like, ki so jej običajno po čelu vihrale, nazaj. Jaz jo pokaram, ter rečem, da je ta mrzla poprava umetelnosti smrt. Ona se sačne smijati, ter razveže urno velikanske lase, da jej padejo kakor dež črez obličje. Tako ostane nekaj minut, podprta s komolcem ob koleno; skozi njene kostanjeve lase pa me je gledala dvojica nebeškobojnih očij. Povedal sem vam prej, kaj se čita včasih v očeh nemških deklic. Kaj so rekale njene, tega bogme ne vem, a čutil sem kmalu, da jih ne ljubim kot umetelnik,

in še tisti dan sem v hôtél stopivši delal Harrisu tako čudne predloge, da mi je z grajajočim glasom rekel, da nijsem več človek. Po njegovih besedah sem bil na tem, utoniti v mleku, kar je za umetnika največja nečast.

V romantičnih možjanih začele so mi zares rasti jako čudne ideje. Prijemal sem se za glavo, da bi videl, se me li še drži. Dan na dan, sejo na sejo zmanjševala se je studnost zakonskega stanu. Zdelo se mi je, da ima ipak postskript strijca Gedeona nekaj smisla. Mislim sem si, da je dobra žena velika pomoč in ljubljena prijetnost v življenji umetelnikovem, žena, ki z nedolžnim srcem zedinja jasen duh, okus za lepe reči in milobo, ki življenje dela cvetoče, žena, ki se joka recitovaje Tulskega kralja, in ki raztresa na zemeljsko veselje cvetje rož, ki jih je natrgala v nebesih. Zraven tega mi hvali gospod Holdenis neki večer germansko navado zgodnje zaroke. Glejte mladeniča, ki gre med svet, reče z liričnim glasom. Prišel bo med veselice velikih mest, med zmote

otrok našega veka. Kdo ga ubrani skušnjavam? Kateri talisman, katera amuleta ga obvaruje pregreh in oskrumbe? Sladka in sramežljiva podoba njegove rumenolase — ali kostanjevolase neveste, ki si jo je vtisnil v srce. Ona ga pričakuje; obljubil jej je, da jej prinese zvesto srce in čiste roke. Angel čiste ljubezni čuje nad njim, ter pehà skušnjavca proč od njega.

Se-li vam izpovedujem, gospa? — A povedati vam imam, kaj sem doživel. —

Najhujše zelo ljubezni je ljubosumnost. Dva tedna je bilo, da je začel v Florissant hoditi vsak dan gost slabega pomena, neki baron Grüneck, katerega bi bil jaz najrajši videl, daleč tam v njegovem Pomorji. Bil je star dečko pri kakih šestdesetih letih, majhen, vedno je krehal, bil suh kakor trska, na glavi baroko, hrbet vpogonen, noge krive, glavo pa tmasto. Meni se zdi, da je imel revmatizem v udih. Ali pa je morebiti svoje dni, ko je bil pri kavaleriji, požrl kako sabljo, katere nŷ mogel prebaviti. Najbolj me je vzbujalo, da se je temu ma-

časopisi: „Vaterland“, „N. Fr. Pr.“, „Fremdenblatt“, „Deutsche Ztg.“ itd. — Če nam bode ta teden enkrat gradiva zmanjkovalo, pregledamo malo te neprošene poduke, ki jih dobiva stranka „Slov. Naroda“ od ene strani od „pravnih“ od druge od „ustavovernih“ Nemcev. — „N. Fr. Pr.“ od nedelje pak ima še drug članek „grossslovenisch-croatische träume“ v katerem nas in „Slov. Nar.“ vesoljnemu svetu denuncira, da hlepimo po jugoslovanskem zedinjenju s Hrvati. Istega greha so krivi tudi Dalmatinci. No, saj ne tajimo, in kar delamo, delamo očito.

Iz **Hrvatskega** se poroča: Kot uzrok za to, zakaj se hrv. sabor pred avgustom ne skliče, zaznamuje se to, da se hoče prej nova deželna vlada postaviti. Tudi novica, da Pejačević ostane minister, se kot neresnična zaznamlja.

### Vnanje države.

**Ruski** list „Birž. Ved.“ odgovarja onim angleškim listom, kateri svoj pot hočejo voditi Rusijo v njeni orijentalni politiki. Ko pisatelj članka najprej dokaže, da Angleži proti Rusiji ne morejo ničesar opraviti, pravi nazadnje: „Pripisuje se Angležem, da hočejo Perzijo proglasiti kot neutralno državo. Ali bi pa zamogli Angleži njeno neutralnost tudi varovati? Angleži poznajo dobro svojo slabost, in prepričani smo, da, ko bi Nemci ali Francozi denes ali jutri Belgijo prišli, bi Angleži temu nasproti ničesar ne storili, dasi so garantirali Belgiji neodvisnost.“

Na **Francoskem** je razdraženost proti sedanji vladi vedno huje. Vse kaže na to, da narod ne bo dolgo več radovoljno prenašal srednjeveških bedastoč verzajlskih monarhistov. Vlada je dobila v tej zadevi vznemirajoča poročila iz dežele, zato so se jeli monarhisti nekoliko bati, ker se nemajo na koga zanašati, ker tudi armada ne mara za sedanske junake. Pa tudi v narodni skupščini je pri glasovanju za Dufaurejev predlog malo manjkalo, da nij ostala vlada v manjšini, zato monarhisti še sedaj niso prijavili razmerje glasov. Žalostni vojvoda Broglie pa je moral proti svojemu prepričanju govoriti. V ministerskem sovetu je še za to glasoval, da bi se ustavni predlogi razpravljali, v skupščini pa je bil primoran drugače ravnati, da se nij razbila koalicija monarhistov. Mnogi trdijo, da mu je zveza z Bonapartisti čezdalje bolj nadležna, in da zarad tega za kulisami in po časopisih na vso moč na to dela, da bi združil obe središči v ministerijalno večino. Vendar je to malo vrjetno, ker Broglie stoji in pada s sedanjo vlado. Bonapartisti si bodo vedeli že kako drugače pomagati, dokler tudi zanje ne pride ura.

**Italijansko** ministerstvo še nij sestavljeno. Minghetti se pogaje s poslanci in

gotu še upanje dajalo. Njegovi neslani govori, mešani z dopadljivostjo in paznostjo, bili so meni kládivo ob glavo. Vedno je sedal k Meti, čudno jo gledaje v oči. Krmil jo je z madrigali, podarjal jej pomenljive bukete, kinčane s črnimi in belimi trakovi, na katerih se je videl Potsdam in pruski kralj, ki ogleduje kavalerijo. Med tem, ko je ona molčala, govoril je on potihoma, a nemški. Ta dolga besedičenja, od katerih nijsem razumel niti trohice, grela so mi uže tako vročo kri še bolj. Neki dan, ko je bila žejna, jej gre po kupico vode. Ona jo izpije do polovice, drugo jej on vzame iz rok, ter jo zlije v enem dušku v sebe, kričaje: „To je nektar!“ — Ko bi bil jaz Meta, ne trpel bi njegove dvorljivosti, ne dal bi si, postavim, igrati s svojimi lasmi. Res je, da se je včasih tudi meni nasmijala, a ta smeh je bil tudi gospodu baronu Grünecku všeč. Z eno besedo, dobrota njenega srca bila je prevelika.

(Dalje prih.)

odličnimi državniki, pa mnogi nečejo prevzeti. Posebno v Italiji tako nepopularnega finančnega ministerstva ne mara nobeden. Desnici v parlamentu manjka delavnih moči, levičnjaki pa mnogo zahtevajo, in niso zadovoljni, dasi jim je Minghetti ponujal tri mesta v sedanjem ministerstvu. Zato bode več ministrov še obdržalo svoja mesta, druga pa se nadomesté iz obeh strank.

**Amerikanski** predsednik Grant nanznanja v proklamaciji, da bode leta 1876 velika svetovna razstava v Filadelfiji.

### Dopisi.

**Iz Ptujaja** 1. julija [Izv. dop.] Gosp. prof. Žitek je pri shodu tako imenovane „pravne“ stranke v Celji 22. junija t. l. o volilnem shodu v Ptuj dne 11. maja poročal. Iz tega, kako zaničljivo je ta gospod o liberalni slovenski stranki govoril, dá se sklepati, da je njegov namen bil, dokazati, da je liberalna slovenska stranka na Ptuj zginljivo majhena s katero še nij vredno računati, da vendar velika večina Ptujskih volilcev, po njegovem računu 88%, na strani g. Hermana, oziroma za „pravno“ stranko stoji. Po tem poročilu bi slobodno sklepal, da onih člankov v „Wanderer-ji“ in „Politiki“, po katerih se je skromen shod volilcev na Ptuj 11. maja kot eklatantna demonstracija za kandidata gosp. Hermana razkričal, nikdo drugi nij pisal, kakor ta g. poročevalec v Celji. Zato hočem pa jaz resnično povedati kako „velikanski“ je bil ta shod v Ptuj.

Ta shod je bil od celih 24 oseb ne več ne manj, obiskan; med temi je bilo 6 posvetnih, drugi so bili vsi duhovskega stanu. Iz šmarskega, ormuškega, gornej-radgonskega in sv. lenarčkega okraja nij bilo nikakega zastopnika.

Trije posvetni gospodje med temi tudi g. dr. Ploj, so za gosp. dr. Dominkuša oziroma za g. dr. Srca glas oddali. Eden izmed duhovnov nij glasoval, ker za gospod Hermana nij hotel glasa oddati, za druge kandidate pa nij v tem društvu uspeha videl; drugi so zares za g. Hermana glasovali. To je bila tista „velikanska“ izjava za gospoda Hermana, to so tisti 88%, o katerih g. Žitek govori, in sramovaje se borno število povedati gre po procentih računat. Gosp. Žitek je pri volilnem shodu tudi g. dr. Ploja omenil, in javno trdil, da g. doktor kandidature prevzeti neče. Stvar nij taka. Razmere 11. maja in 22. junija so celo druge. 11. maja je bil g. Herman kandidat vse narodne stranke. Ta stranka ima g. Hermanu za to kar je v preteklosti za Slovence storil, hvaležna biti. —

Za tega delj, pa samo za tega delj je takrat tudi „pešica onih, kateri nijso zanj glasovali, obljubila delati zanj“. Razmere so zdaj vse druge postale. Ta „peščica“ je ostala kar je od nekaj bila — narodna. — G. Herman se je spremenil, on je iz narodnega klerikalca postal čisti klerikalec, njemu je sedaj naenkrat narodni program, za katerega se je več let krepko, da, strastno boril, neizvršljiv. 11. maja še nameni „pravne“ stranke nijso bili tako znani. Še le 15. maja, tedaj 4 dni po tem shodu je „Slov. Gospodar“ v glavnem članku, kateri se kot komentar programa pravne stranke smatrati mora, pisal, da je načelo narodnosti škodljivo, da „po principu narodnosti ne razpade le Avstrija, ampak nastane vesoljni

prevrat po vsej Evropi“, pravi da še nikjer ne vidimo „narodnih držav“. S tem se je princip narodnosti od „pravnih“ zavrgel. „Pravna“ stranka ne more več za narodni program delati, ker ga za škodljivega spozna, mi pa najdemo edino poročstvo za obstanek slovenskega naroda v narodnem principu, v borbi za zedinjeno Slovenijo, za tega delj ne more nobeden pravi Slovenec, kateri nasledke dobro presodi in kateri nema zasebnih prizadevanj, k „pravni“ stranki spadati.

„Pravna“ stranka je tedaj principe, katere je popred zagovarjala, popustila; ona je narodnost na drugo vrsto, če ne celo v kot posadila. Slovenci, kateri naroden program, zagovarjajo so v njenih očeh pagani, — ako bi se v besedarji hujša beseda našla, bi se gotovo od teh „pravnih“ porabila, — v geslu: vse za „vero in domovino“ je zveličanje; v narodnosti, v omiki in svobodi vidi „pravna“ stranka bridke nasledke. „Pravna“ stranka je po tem v naših očeh reakcionarna, njeni program sega nazaj pred dobo novejšega gibanja slov. naroda. — 25. maja je ta „pravna“ stranka prvokrat na Slovenskem v javnost stopila.

Tukaj smo se prepričali, da je pri nas ta „stranka“ edino duhovenska, stanovska, tukaj smo se osvedočili, da ima največ prizadevanje duhovskega stanu, kakor cerkev in vero v obeh. „Mi duhovniki hočemo gospodariti v šoli, kakor na političnem polju“, to je zakrito njih geslo, — konjsko kopto. — Pravna stranka je naroden program zavrgla, za tega del, ker je ta princip v svoji doslednosti terjal, da je papeška država pala. Katoliški duhovniki vidijo v tem padu največjo pregreho na svetu, ako tedaj nečejo nedosledni biti, morajo proti narodnemu načelu biti, ker drugače odobrijo, kar z ozirom na rimsko politiko obsodijo. Našim duhovnikom je papež več, kakor naš slovenski narod, za voljo tega so ultramontanizmu narodni program žrtvovali.

Mi pa bomo za narodni program delali tudi za naprej, kakor dosedaj, moramo pa tedaj protivniki „pravne“ stranke in njenega kandidata gosp. Hermana tako dolgo ostati, dokler se on sedanjega stališča drži, in z vso močjo skrbeti, da mandat Slovencev, katerim z novim programom samo škoduje, Herman izgubi. To pa terja od nas, da ravno tako za narodnega kandidata, g. Dr. Ploja agitiramo, on je iz volilnega odbora v Ptuj izstopil, njega ne vežejo tedaj nikake razmere, ne beseda, ker je nij dal; in če bi jo tudi dal, ga pri spremenjenih razmerah ne bi smela vezati. Tu velja disciplina! in mi pričakujemo, da bode mandat sprejel, ako bode izvoljen.

**Od Brežic** 6. julija [Izv. dop.] Vsako za narodno razvijanje in napredovanje čuteče in za narod živeče srce je moralo na dopis iz Gradca v št. 152 „Slov. Naroda“ od veselja vsklikniti, ko je bilo v njem čitati, da se nam nove moči v kratkem času za povzdigo zaostalega našega naroda zagotovljajo in kakor se dalje iz dopisa lahko posname dobimo izvrstne delavce. To nam daje sedaj še večji pogum za narodno dolovanje. Marsikateri rodoljub si je v zdanjem narodnem položaji že mislil: Kaj bi marali, ko bi bilo le nekoliko več izobraženih in za narodno stvar vnetih ljudi med ljudstvom. Žalibog nam še tacih moči pomanjkuje. — Živo se

spominjam na ona leta, ko se je v jeseni od strani dijakov, ki so se iz mesta domu na počitnice med kmetsko ljudstvo vrnili, kjer so lahko vso sosesčino za narod pridobili. Tako delovanje ima, če ne več, vendar toliko uspeha in obrodi toliko sadu, da tisti kmetje, ki so z dijaki največ občevali ne bodo nikdar izdajice naroda. Kmeti, o ravnopravnosti malo podučeni ljudje se dajo prav lahko na krivo, slovenskemu narodu protivno stranko zapeljati, torej je pa treba od naše strani podučevanja in napeljevanja na pravi pot. Gotovo jim ostanejo narodni vtisi v vednem spominu. Domači rojaki imajo v tem največ upljiva med ljudstvom, ker jim vse zaupajo, tedaj za narod največ lahko storiti zamorejo.

To pa pišem baš v času, ko se na srednjih in višjih šolah počitnice približujejo. Naj dijake že sedaj opozorujem, da v teh mesecih kolikor toliko njih sosede in druge znanke o narodnih rečeh podučujejo. — Njim so bile okoliščine tako ugodne, da so se lahko podali v višje šole, da bi po izvršenih študijah za blagor človeštva, tedaj za narodne pravice se potegovali, in našemu slovenskemu kmetu tuj tlačilni jarem odvrniti pomagali. Če to store, se za očetovo skrb ne le očetu, nego tudi narodu hvaležni skažejo. — Počitnice spadajo baš v tisti čas, v katerem bode agitiranja za volitve v državni zbor največ potreba. Tudi v tem oziru nam lahko dijaki mnogo mnogo store, če le hočejo.

Ima sicer naš narod še drugih zvestih (?) sinov, a kaj pomaga, če so na tujem. Ti učenjaki bi lahko ko bi le hoteli, se v svojo domovino v službo podali, ter bi na ta način ne le število izobraženih narodnjakov povečali nego tudi več protivnih tujih elementov spodrinili in začelo bi se za narod vspešneje in živahneje življenje.

### Domače stvari.

— (Prusačke demonstracije.) Iz Celja se nam piše: V nedeljo so imeli celjski in laški „feuerberci“ izlet k tako imenovanemu „Kinkovemu-Birkelerju“ od koder so pozneje h „Kroni“ šli. Zvečer so spremljali Celjani z godbo Laščane k poštnemu vlaku; na kolodvoru so začeli navdušeni „feuerberci“ prusko „die Wacht am Rhein“ peti, katero so pa tako slabo zdelovali, da je godba za dobro spoznala petje z igranjem „Höher Peter“ ustaviti. Med Celjani kakor med Laščani nij bilo skoro nič odličnih ljudi tu videti, večidel — pena obeh krajev. Vidi se, da so le nekateri kričači za take prusovske demonstracije.

— (G. pevci ljubljanske Čitalnice) se uljudno vabijo, da pridejo k pevski vaji v torek 8. t. m. ob 8. uri zvečer.

— (Gospodična Neugepaur), ki je tudi v našem gledališči pela, je sprejeta na gledališče v Zagreb. Da-li se bode hrvatsčine naučila.

### Tajci.

6. julija.

**Evropa:** Jvančić z gospo iz Hrvaškega. — Perio z gospo, pl. Ritmajer z gospo iz Trsta. — Dr. Grohman iz Gorenjskega. — Leo Kuard, iz Grada. — Stare iz Mengša.

**Pri Elefantu:** Kutnik iz Ipave. — Koren iz Gorenjskega. — Vetsburg iz Norimberga. — Pavič, Brod, Almagija, Gerstel, Hrovat, Berthold iz Trsta. Ewald, Berenger iz Dunaja. — Blau iz Kaniže. — Br. Taufner iz Višnje gore.

**Pri Maliči:** Bröhl, Nantanski, Prosenjak, Rachman iz Dunaja. — Fichtenau iz Zagreba. — Linhart iz Kočevja.

**Pri Zamoreci:** Ahiles iz Lees. — Emanuel iz Dunaja.

— (Cesarjevič Rudolf) potuje iz Celovca v Beljak, od tod v Trebiž in na Bled. Potem gre dalje črez Ljubljano na Dunaj. Vendar misli tu inkognito potovati in je izrekel željo, da se nobene slavnosti ne pripravljajo.

— (V ljubljanski kazini) na vrtu je bil zadnje nedeljo koncert italijanskih igralcev na piščalke. Aplavza je bilo mnogo, a — ne vemo zakaj, mi nijsmo mogli iz čisto priprostega, skoro otročjega piskanja nobenega muzikalnega užitka najti, — k večjemu nekaj „virtuoznosti“.

— (Strela ubila.) Pri Metliki sta 2. t. m. nek kmet in neka ženska iz Bršice vedrila ob dežji pod nekim drevesom. Strela udari ravno v drevo, in oba človeka na tla pobije.

— (Iz Čateža poleg Kostanjevice) nam pišejo: Strašni požar je nas tukajšnje prebivalce v noči dne 5. t. m. ob 12. uri iz spanja prebudil. Vnelo se je na hlevu nekega posestnika, a kdo je uzrok temu dejanju še nij prav znano. Pogoreli so trije posestniki s hišami in vsemi drugimi gospodarskimi splotji in pri farovži vsi hlevi in skednji. Škoda je zelo velika, ker vsi posestniki so že imeli senó v shrambah. Živino, razen šesterih svinj so otehi. Zavarovani bili so razen enega, vsi, a v zelo majhnih zneskih. Očitno pohvalo zaslužijo: Jožef Božič, Janez Jazbec, Franjo Zevnik in gostilničar Martin Gričar, koji so pri požaru vrlo pripomogli in odbijali, da nij cela vas v pepeljšči.

— (Svilorejecem) naznanjamo, da nam metliški svilorejec gospod Pohlín, glej zadnjo številko „Slov. Naroda“, telegrafično naznanja, da bode še v petek v Gorici ostal, ter se lahko telegrafično z njim korespondira in se lahko kokoni za njim pošljejo. Cene bodo odločene po tržnem certifikatu. Želi se, da so kokoni strokovnjaško izbrani, umorjeni in prav zapokani, ter tisti zaznamovani, ki so za grainiranje.

### Razne vesti.

\* (Zanimivosti iz starih časov.) Leta 1234 je spal Angleški kralj prvokrat na vajšnici, poprej le na golih deskah. L. 1246. so bile še skoro vse hiše s slamo krite, l. 1300 še nijsu poznali kaminov, še manje pa peči. Vino se je prodajalo le kot zdravilo po lekarnicah. Vozovi so bili še nepoznani. Plemenitniki so jahali na konjih a njih gospice so sedevale za njihovim hrbtom na istem konji. L. 1340. je znašal ves davek na Angleškem 30.000 pa niti goldinarjev niti funtov šterlingov — nego 30.000 vrčev volne. Sodniki in odvetniki so za plačo cimet in poper dobivali — kar spominja na današnje „Expensnote“, ki čisto tudi nijsu brez popra. L. 1343 so iznašli prve bucike (Stecknadeln); dotlej so rabili gospem sploh le leseni klinci. L. 1344 se je prvič zlato kovalo. Prve svilnate nogovice je nosila kraljica Elizabeta I. 1561 — kedaj je začel ženski spol nositi hlače tega pa angleški kronist ne pove.

### Poslano.

### Oznanilo.

Vsem častitim podpornikom ljubljanskim narodnega doma v Novem mestu daje se na znanje, da je g. Dragotin Žagar, deželne blagajnice kontrolor, blagovoljno prevzel nalog, biti poverjenik v Ljubljani za to podvzetje, in sprejemati mesečne doneske za stavbeni fond. Vsak tedaj, ki izvoli pospeševati to narodno podvzetje mesečnimi ali sploh večkratnimi doneski, uljudno se prosi, da izroči doneske gosp. D. Žagarju, kateri bo v ta namen vsak mesec posebnega strežaja k udeležnikom pošiljal. Za odbor

Dr. Bučar.

### Dunajska borsca 7. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	68 gld.	10	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	90	„
1860 drž. posojilo	102	75	„
Akcije narodne banke	984	—	„
Kreditne akcije	233	50	„
London	111	75	„
Napol.	8	88 1/2	„
C. k. cekini	—	—	„
Srebro	109	—	„

## Prošnja

do milosrčnih ljudij.

Vboga uradniška sirota, brez vsake podpore, ki trpi na kostni gnjilobi in nij v stanu svojih rok gibati, prosi milosrčne dobrotnike v svojej najhujši sili za dobrotljivo podporo.

Doneske sprejema

Administracija „Slov. Naroda“,

## Naznanilo.

Oskrbništvo v konkurz ranjcega gosp. **Antona Schrey-a** v Ljubljani spadajočega premoženja s tem naznanja, da se bodo posestva in sicer:

1. Posestvo v zemljiških bukvah Komenda Ljubljana pod Urb. št. 89/a in 89/b vknjiženo, na Glincah, namreč — umetno stavljeni mlin, najnovejše konstrukcije na pet koles s francoskimi mlinskimi kamni, z obilno vodno močjo, v prijazni okolici malo od mesta Ljubljane, z obširnim poslopjem za stanovanje, gospodarstvo in obrtnijo, zraven ležečim vrtom za sadje in zelenjavo, bajerjom (ribnik) in drugim pri mlinu skupaj ležečim zemljiščem, 10 oralov, 1415 □ sežnjevi katastralne mere, v skupni sodnijski ceni 30.872 gld. 20 kr.

2. Posestvo, poleg mlina v zemljiških knjigah ljubljanskega magistrata pod Map. št. 15, 16 in 17 vpisano, s katastralno mero 11 oralov, 405 □ sežnjevi v najboljšem stanu, s sodnijsko ceno 4010 gld. 60 kr. in ravnostam pod Map. št. 185 ležeči hostni travnik v dobrem stanu, katastralne mere 4 oralov, 192 □ sežnjevi in sodnijsko ceno 881 gld. 60 kr. — očitno po eksekutivnem potu,

14. julija, 14. avgusta in

15. septembra t. l.

na Glincah iz konkurza prodajala; h kateri prodaji se kupei uljudno vabijo s pristavkom, da se natančneje pogodbe pri deželni sodnji, ali pri postavljenem oskrbniku omenjenega posestva **dr. Franc Mundu v Ljubljani** izvedo.

Ljubljana, 26. junija 1873.

(172—2)

Oskrbništvo.

## Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismeno poseben zdravnik za božjast **Dr. O. Killisch**, Berlin, Luisenstrasse 45. (255—74)

Pričujoče ima črez tisoč bolnikov v ozdravljenji.